

illustraties Joyce van den Goor

Thuis

Vergroening door verbinding: toekomstperspectief voor natuur in Nederland

Het Nederlandse natuurbeleid staat, 20 jaar na de invoering van het Natuurbeleidsplan, wederom op een belangrijk kruispunt. Twijfels over ambities en doelen, bestuurlijke mist, minder middelen en een bredere kijk op natuur voeden de discussie waarin de huidige aanpak flink onder vuur ligt. De vraag waar natuur nu staat in onze samenleving en welke kant het op moet met het natuurbeleid lijkt actueler dan ooit tevoren. Wij, negen jongeren uit de groene sector, zijn de uitdaging aangegaan en presenteren *Panorama Natuur*.

— Willem van der Bilt (PBL / Panorama Natuur)

> **DAT IS ONZE PERSOONLIJKE VISIE** op natuur in Nederland, waarmee we vandaag kiezen voor het natuurbeleid van morgen. Wij vinden dit het moment om natuur integraal deel te laten zijn van onze samenleving. Natuur ontleent haar bestaansrecht namelijk niet alleen aan haar intrinsieke waarde, maar draagt op vele en meer tastbare wijzen bij aan ons welzijn. Dit vraagt om een visie waarin de lange termijn, en daarmee onze toekomst, centraal staat. Wij hopen met onze visie bij te dragen aan een opiniërend debat met allen die op welke manier dan ook betrokken zijn bij de natuur.

Onze kijk op natuur

Natuur wordt tegenwoordig regelmatig gezien als lastpost: zij verslindt subsidiegeld, wordt omgeven door een doolhof aan regels en hindert zo economische ontwikkeling. Echter, economie en ecologie staan niet los van elkaar. We betalen wel degelijk een prijs voor een niet-duurzaam gebruik van de natuur. Een prijs die meestal verborgen blijft, omdat hij niet in geldwaarde kan worden uitgedrukt. Net zo goed als rooibouw meer kost dan zichtbaar is, kan een duurzaam gebruik van de natuur en haar grondstoffen ons het nodige opleveren. Wanneer men dit erkent en meeweegt, raken natuur en samenleving veel nauwer verbonden. Zo speelt de natuur een rol bij het beperken van de gevolgen van klimaatverandering door koolstofvastlegging in biomassa. Ook dragen moerassen en natuurlijke uiterwaarden bij aan waterberging, waardoor overstromingsrisico's worden beperkt. Door dergelijke diensten te waarderen en mee te wegen in het natuurbeleid, kan de meerwaarde van natuur vele malen groter zijn dan nu het geval is. Deze gedachte staat aan de basis van onze visie. Wij denken dat

Onze band met natuur en landschap is tegenwoordig zoekgeraakt tussen anonieme monoculturen, industriële bedrijventerreinen en dertien in een dozijn nieuwbouwwijken.

de ontwikkeling van een gemeenschappelijk gevoel van eigendom de economische en maatschappelijke integratie van natuur bevordert. Gezamenlijk eigendom versterkt namelijk verantwoordelijkheid en zeggenschap. Bijvoorbeeld door het toekennen van gemeenschappelijke gebruiksrechten, zoals het aloude 'recht van overpad'. Maar ook door inspraak in de vormgeving van het landschap waarin we leven en waaraan we in belangrijke mate identiteit ontleen. Het versterkte gevoel van eigenaarschap kan van toepassing zijn op het uitgestrekte bos waar de gehaaste stedeling rondstruint om tot rust te komen, maar net zo goed op het stadspark aan de overkant van de straat. Om deze reden is een gradiënt, die begint in de woonkamer en eindigt in de wildernis, de groene draad van onze visie. Natuur is namelijk overal te vinden, dichtbij huis en ver weg.

Het belang van de natuur

De meerwaarde van natuur wordt wat ons betreft in het huidige debat veel te eng genomen. Natuur en landschap zijn breder dan biodiversiteit

Actieve natuur

en intrinsieke waarde, waar nu vooral de nadruk op ligt. Wij willen hiermee niet zeggen dat natuur niet beschermd moet worden vanuit haar intrinsieke waarde. Echter, er zijn redenen die het belang van de natuur beter onderstrepen voor niet-ecologen. Dergelijke motivaties om natuur te beschermen dragen eveneens bij aan het gevoel van eigendom en gedeelde verantwoordelijkheid, bijvoorbeeld door eerder genoemde diensten die ons kostbare, technische alternatieven besparen. Dergelijke **ecosysteemdiensten** kunnen naast reguleren ook leveren; hierbij is het opwekken van energie met biomassa een treffend voorbeeld. Met de huidige ontwikkeling van de olieprijs zal het niet lang duren voordat een dergelijke vorm van duurzame energie een aantrekkelijk alternatief wordt. Maar wij denken ook aan **natuur als zorgpreventie**. De positieve effecten van natuur op zowel geestelijke als fysieke gezondheid is al talloze malen wetenschappelijk aangetoond. Ook denken wij dat men **identiteit aan de natuur** kan **ontlenen**. Hierbij kan een kleinschalige landbouwsector volgens ons een grote rol spelen wanneer deze herkenbare cultuurlandschappen in ere herstelt en voedselproductie op de eigen streek richt. Voedsel wordt zo weer meer dan een consumptieartikel en versterkt onze band met het landschap. Die ontwikkeling draagt bovendien bij aan de diervriendelijkheid, duurzaamheid en het imago van de landbouw. Ten slotte zien wij veel mogelijkheden in het **versterken van de recreatiesector** door deze meer inspraak in het natuurbeleid te geven en meer vrijheid in het creëren van meer mogelijkheden voor het publiek om van de natuur te genieten. Het lijkt ons in een dergelijke situatie niet meer dan logisch om de recreatieondernemer mee te laten betalen aan natuur waar zijn niet alleen over mag beslissen, maar die bovendien klandizie trekt.

Visie met oog voor onze toekomst

Wij zien duurzame kansen voor natuur in Nederland zonder dat zij wringt met andere doelen en belangen. Dit vereist echter een andere mentaliteit waarin zij integraal deel uitmaakt van onze samenleving en niet langer wordt beschouwd als last- of sluitpost. Hierbij spelen volgens ons een bredere kijk op het belang van natuur en, daarmee samenhangend, een gemeenschappelijk gevoel van verantwoordelijkheid en inspraak een belangrijke rol. Op deze manier raken meerdere maatschappelijke uitdagingen betrokken bij het natuurbeleid, zodat er meerdere vliegen in één klap geslagen kunnen worden. Onze band met natuur en landschap is tegenwoordig zoekgeraakt tussen anonieme monoculturen, industriële bedrijventerreinen en dertien in een dozijn nieuwbouwwijken. Ons voorstel is om haar weer op te bouwen vanaf de basis: vanuit schoolbanken, wildernis of boerderij. Wij roepen bestuurlijk Nederland op om de lange termijn niet uit het oog te verliezen en daarmee niet alleen de natuur, maar ook de jongeren van nu en straks een duurzaam toekomstperspectief te bieden. Wij hopen dat onze veelkleurige visie hieraan bijdraagt door aan te zetten tot nadenken en discussie.<

Het project 'Panorama Natuur' heeft 9 jongeren uitgedaagd een eigen visie op natuur te formuleren. Panorama Natuur is een project in opdracht van InnovatieNetwerk en wordt uitgevoerd door de kerngroep en Rob Hoekstra van Gyrinus advies.

In de kerngroep zaten Judith Santegoeds, Marjan Visscher, Tineke Vos, Gerard van Looijengoed, Suzanne Klaassen, Marjolein Kloek, Willem van der Bilt, Annelieke Kelderman en Renske Terhurne.

De visie kan worden gedownload via www.InnovatieNetwerk.org.

Multi-functionele natuur

